ธนาคารแห่งประเทศไทย

2 เมษายน 2563

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ฝนส.(21)ว. 1 /2563 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 2 ฉบับ

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอนำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 137 ตอนพิเศษ 67 ง ลงวันที่ 23 มีนาคม 2563 แล้ว และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 3/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA) (ฉบับที่ 2) และ

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 4/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) (ฉบับที่ 2)

สาระสำคัญในการปรับปรุงประกาศทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว เนื่องมาจากสถานะของสินทรัพย์บางรายการได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงปรับปรุงประกาศที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยยังคงยึดหลักการเดิมในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตและการดำรง Liquidity Coverage Ratio

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ปรียานุช จึงประเสริฐ

(นางสาวปรียานุช จึงประเสริฐ)
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นจำนวน 2 ฉบับ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 5307
โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [ ] ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจัดให้มีการประชุมชี้แจง ในวันที่ ..... ณ .....
[X] ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

ฝนสว 00-งท00001-2563002

งท 000	วันที่ 2 เม.ย. 2563

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ สนส. 3 /2563
เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์
โดย Standardised Approach (วิธี SA) (ฉบับที่ 2)

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel III โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Revised version: June 2011) ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนที่มีคุณภาพดีและเพียงพอรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต และเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม และต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) เพื่อเป็นการรองรับการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ในประเทศไทย ในส่วนของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standard 9: Financial Instruments: TFRS 9) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่งวดการบัญชีที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป นั้น

สถานะของสินทรัพย์บางรายการได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงปรับปรุงการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์รายการดังกล่าวให้สะท้อนสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยยังคงยึดหลักการเดิมในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตาม Basel III

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Standardised Approach (วิธี SA) (ฉบับที่ 2) ให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่แก้ไข

3.1 ยกเลิกเอกสารแนบ 1 หลักเกณฑ์การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 และให้ใช้เอกสารแนบ 1 ที่แนบท้ายประกาศฉบับนี้แทน

ฝนสป10-งท30001 -25630306

งท 300	วันที่ 6 มี.ค. 2563

3.2 ยกเลิกเอกสารแนบ 10 การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Simplified Standardised Approach (วิธี SSA) ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 และให้ใช้เอกสารแนบ 10 ที่แนบท้ายประกาศฉบับนี้แทน

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 6 มีนาคม 2563

(นายวิรไท สันติประภพ)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 5312, 0 2283 5878

เอกสารแนบ 1

หลักเกณฑ์การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์จัดประเภทสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลและใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในเอกสารแนบนี้ โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ได้แก่ I. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ และ II. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

สำหรับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพประเภท I.1 - I.6 ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียงอันดับเครดิต (Rating) ของสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล ที่ได้รับจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External credit assessment institutions: ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบ กับ Rating เกรด[1] และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบว่าจะใช้ Rating จาก ECAIs แห่งใดในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ในแต่ละประเภทสินทรัพย์ และเมื่อมีความประสงค์จะเปลี่ยนการใช้ ECAIs

I. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลาง

1.1 ลูกหนี้รัฐบาลไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย (รวมทั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก) ที่อยู่ในรูปสกุลเงินบาท สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินบาท กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.2 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

ในกรณียอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลของรัฐบาลในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่เป็นสกุลเงินยูโร ให้ธนาคารพาณิชย์เทียบเคียงแหล่งเงินทุนที่เป็นสกุลเงินยูโรกับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลสกุลเงินยูโรของรัฐบาลประเทศที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่ต่ำสุดก่อน

1.3 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น ๆ สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก ECAIs และใช้น้ำหนักความเสี่ยงดังนี้

[1] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงรายชื่อสถาบันจัดอันดับเครดิตที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ และการเทียบเคียง Rating เกรดของลูกหนี้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมทั้ง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ Rating จาก ECAIs ตามเอกสารแนบ 4

Rating เกรดของภาครัฐบาลและธนาคารกลาง	1	2	3	4 - 5	6	ไม่มี Rating จาก ECAIs
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	อ้างอิงคะแนน Country risk classification ของ OECD ตามข้อ 1.5

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุนตามข้อ 1.1 – 1.3 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ยอดสินทรัพย์หลังหัก Specific provision โดยในกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด ให้ใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์หลังหัก Specific provision และกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ให้ใช้มูลค่ารายการนอกงบดุลหลังหัก Specific provision และคูณค่าแปลงสภาพตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับรายการนอกงบดุลนั้น

1.4 ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Foreign currency rating ที่รัฐบาลประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก ECAIs และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.3

1.5 ลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลางที่ไม่มี Rating จาก ECAIs ทั้งที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น หรือสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ของ OECD[2] และใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	0 - 1	2	3	4 - 6	7	ไม่มีคะแนน Country risk classification[3]
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	100

1.6 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) สหภาพยุโรป (European Community) European Financial Stability Facility (EFSF) และ European Stability Mechanism (ESM) กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

[2] คะแนน Country risk classification ของ OECD หมายความว่า คะแนนที่เป็นเอกฉันท์ของ Export credit agencies (ECAs) หลายแห่งที่ร่วมกันประเมินตาม Arrangement on guidelines for officially supported export credits และเปิดเผยทาง Website ของ OECD

[3] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อน หากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

2. ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

2.1 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[4] องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ[5] (Non-central government public sector entities : PSEs) ในประเทศไทย กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของ PSEs ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1.1 ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน

หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 4 โดยจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

(1) ลูกหนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน[5]

(2) ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน[5]

ทั้งนี้ ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงินที่มีอายุตามสัญญาไม่เกิน 3 เดือน จะไม่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำลงเหมือนลูกหนี้สถาบันการเงินที่ระบุในข้อ 4.3 แต่ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 4.2

2.1.2 ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเป็นธุรกิจที่จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด[5] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 6

2.2 ลูกหนี้ PSEs ในต่างประเทศ

ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดประเภท PSEs ตามผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs นั้นตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ PSEs ประเภทนั้น ๆ[6]

2.3 ในการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน และลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

---

[4] หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

[5] ตามรายชื่อที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1.1 หรือที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

[6] ผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ อาจกำหนดให้ลูกหนี้ PSEs นั้น เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล หรือลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือลูกหนี้ธุรกิจเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ กำหนดให้ลูกหนี้ PSEs เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง

ให้ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้ Rating จาก ECAIs แห่งเดียวกับที่ธนาคารพาณิชย์เลือกใช้สำหรับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 4 และลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 6 ตามลำดับ

2.4 กรณีธนาคารพาณิชย์เลือกใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย ให้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ด้วย

3. ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

3.1 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks : MDBs) ดังต่อไปนี้[7] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

- The World Bank Group comprised of the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), the International Finance Corporation (IFC) and International Development Association (IDA)
- The Asian Development Bank (ADB)
- The Africa Development bank (AfDB)
- The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)
- The Inter-American Development Bank (IADB)
- The European Investment Bank (EIB)
- The European Investment Fund (EIF)
- The Nordic Investment Bank (NIB)
- The Caribbean Development Bank (CDB)
- The Islamic Development Bank (IDB)
- The Council of Europe Development Bank (CEDB)
- The International Finance Facility for Immunization (IFFIm)
- The Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
- Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB)

3.2 ลูกหนี้ MDBs นอกเหนือจากที่ระบุในข้อ 3.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่ได้รับจาก ECAIs และกำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

[7] ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดรายชื่อลูกหนี้ MDBs ที่จะได้รับน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0 เพิ่มเติมจากรายชื่อตามที่ระบุในข้อ 3.1 หาก BCBS มีการกำหนดรายชื่อ MDBs เพิ่มเติม

Rating เกรดของ MDBs	1	2-3	4-5	6	ไม่มี Rating[8]
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	50

4. ลูกหนี้สถาบันการเงิน

4.1 ลูกหนี้สถาบันการเงิน หมายความว่า สถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบริหารสินทรัพย์[9] และสถาบันการเงินของต่างประเทศที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแลต่างประเทศ

4.2 ลูกหนี้สถาบันการเงินกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้ง โดยไม่ต้องนำ Rating ของลูกหนี้สถาบันการเงินที่ได้รับจาก ECAIs มาพิจารณา ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาใช้ Local currency rating หรือ Foreign currency rating จาก ECAIs ตามสกุลเงินของลูกหนี้ และ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

Rating เกรดของรัฐบาล	1	2	3 - 5	6	ไม่มี Rating
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	100

4.3 ลูกหนี้สถาบันการเงินที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น และมีอายุตามสัญญา (Original maturity) ไม่เกิน 3 เดือน[10] สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20 โดยไม่คำนึงถึง Rating ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น สำหรับส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงโดยพิจารณาจาก Local currency rating ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศที่ลูกหนี้สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 4.2

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุน ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้หลักการเดียวกันกับในข้อ 1

---

[8] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อนหากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 50 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

[9] หมายความว่า บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541

[10] หมายรวมถึง เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากในบัญชี Nostro เงินให้กู้ยืมประเภทชำระคืนเมื่อทวงถาม (Call loan) และเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) แต่ไม่นับรวมลูกหนี้ที่มีการ Roll over

5. ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์ เหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่กำหนดในข้อ 4

6. ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

6.1 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด หรือตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคล[11]ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 ทั้งนี้ ไม่รวมถึงลูกหนี้ที่จัดเป็นลูกหนี้ตามข้อ 1 – 5 และข้อ 7 แล้ว

6.2 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ระยะยาวที่ได้รับจาก ECAIs ดังนี้

Rating เกรดของธุรกิจเอกชน	**1**	**2**	**3 - 4**	**5 - 6**	**ไม่มี Rating[12]**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150	100

6.3 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนที่มี Rating ของตราสารหนี้ระยะสั้นที่ได้รับจาก ECAIs กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

Rating เกรด	**1**	**2**	**3**	**4**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	150

6.4 ธนาคารพาณิชย์อาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายของธนาคารพาณิชย์ โดยไม่คำนึงถึง Rating จาก ECAIs ทั้งนี้ การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกรายตามข้อนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการเปลี่ยนจากการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนทุกราย มาใช้น้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ของลูกหนี้

---

[11] กลุ่มบุคคล หมายความว่า การที่บุคคลธรรมดามากกว่า 1 คนกู้ร่วมกัน

[12] ให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ Rating ของตราสารและขององค์กร ตามเอกสารแนบ 4 ในหัวข้อ III ข้อ 3 ก่อน หากพิจารณาแล้วและไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ ธนาคารพาณิชย์จึงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 ตามที่กำหนดไว้ในตาราง

ธุรกิจเอกชน ธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบก่อน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในเอกสารแนบ 4

อย่างไรก็ดี ธนาคารแห่งประเทศไทยคาดหวังว่าธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ[13] ควรใช้วิธีกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม Rating ที่ลูกหนี้ได้รับจาก ECAIs

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ I.1- I.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 และมีการกันเงินสำรองไว้แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

(2) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

(3) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

นอกจากนี้ ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ I.1- I.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 หากมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

7. ลูกหนี้รายย่อย

7.1 ลูกหนี้รายย่อยที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ครบทุกข้อ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

(1) Orientation criterion เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือธุรกิจขนาดเล็ก

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์กำหนดเกณฑ์ภายในที่เหมาะสม ในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็กซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการให้สินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

(2) Product criterion เป็นการให้สินเชื่อในรูปแบบของวงเงินหมุนเวียน (Revolving credit) หรือวงเงินสินเชื่อ (Line of credit) ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต และวงเงินเบิกเกิน

[13] ธนาคารพาณิชย์เต็มรูปแบบ หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

บัญชี (O/D) สินเชื่อบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ หรือภาระผูกพัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนของบริษัททั้งที่เป็นบริษัทจดทะเบียน และไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

(3) Granularity criterion มีการกระจายตัวของสินเชื่อในพอร์ตสินเชื่อรายย่อยในระดับที่จะลดความเสี่ยงได้ โดยวงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง[14] ต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.2 ของยอดรวมวงเงินทั้งสิ้นของเงินให้สินเชื่อรายย่อยและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด[15] แต่ไม่รวมวงเงินที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ

(4) Low value of individual exposure วงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องไม่เกิน 50 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในการคำนวณวงเงินทั้งสิ้นที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละราย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่ลูกหนี้รายย่อย โดยใช้มูลค่าก่อนคูณค่าแปลงสภาพ สำหรับลูกหนี้รายย่อยประเภทธุรกิจขนาดเล็ก ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ของสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดด้วย

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ลูกหนี้รายย่อยรายใดรายหนึ่งมีวงเงินหลายประเภท และเมื่อนับวงเงินรวมของลูกหนี้รายย่อยทุกวงเงินแล้วเกินกว่า 50 ล้านบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ยังคงจัดยอดหนี้บัตรเครดิตของลูกหนี้ดังกล่าวไว้ในประเภทลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ได้ สำหรับยอดหนี้ส่วนที่เหลือ ให้ธนาคารพาณิชย์แยกยอดหนี้ตามประเภทของวงเงิน และกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถแยกยอดหนี้บัตรเครดิตออกจากยอดหนี้อื่น ๆ ได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับยอดหนี้ทั้งจำนวน

7.2 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

7.3 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 7.1 ให้จัดเป็นลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามข้อ 6

---

[14] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำนิยามของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์สามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบในการตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ไม่สามารถทราบได้ จึงทำให้ไม่ได้นับรวมผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์มิได้กระทำความผิด

[15] **รวมถึงสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนลูกหนี้รายย่อยด้วย**

8. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

9. สินทรัพย์อื่น

9.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

9.1.1 เงินสดที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ

9.1.2 ยอดเหลื่อมบัญชีระหว่างสำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น

9.1.3 ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

9.1.4 สินทรัพย์ที่เกิดจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอนุพันธ์ (Mark-to-market)

9.1.5 รายการสินทรัพย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้หักออกจากเงินกองทุนแล้ว เช่น ค่าความนิยม สินทรัพย์ประเภทภาษีเงินได้รอตัดบัญชี เป็นต้น

9.2 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20

9.2.1 รายการเงินสดระหว่างเรียกเก็บซึ่งเป็นรายการย่อยในรายการเงินสดของงบดุลได้แก่ ตราสารที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่อยู่ในระหว่างเรียกเก็บ และตราสารซึ่งจะต้องเรียกเก็บตามระเบียบการหักบัญชีระหว่างธนาคารซึ่งจะเรียกเก็บได้ภายในวันทำการถัดไป เช่น ดราฟต์และเช็คธนาคารที่ยังไม่ได้นำไปหักบัญชีแต่ได้เครดิตบัญชีให้ลูกค้าแล้ว และเช็ครอส่งคืน

9.2.2 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ หรือหน่วยลงทุน รวมทั้งผลตอบแทนค้างรับเฉพาะจำนวนเงินที่กระทรวงการคลังทำสัญญาให้ความคุ้มครองหรือตกลงเป็นผู้รับความเสี่ยง เช่น กองทุนวายุภักษ์หนึ่ง

9.3 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

9.3.1 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทในกรณีดังต่อไปนี้

(1) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน[16]ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(2) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุน[17] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1[18] และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2[19] ของบริษัทในข้อ (2) ทั้งทางตรงและทางอ้อม[20] มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[21] โดยให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุน (Pro-rata basis)[22] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 และสำหรับตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนของบริษัทนั้นในบัญชีเพื่อการธนาคาร ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์ ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

(3) บริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

(3.1) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสนับสนุนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินและระบบสถาบันการเงินโดยรวม เช่น บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ

---

[16] ให้อ้างอิงคำจำกัดความธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนตาม**ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน**

[17] ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้า

[18] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ และธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไปลงทุนเท่านั้น

[19] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ และธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไปลงทุนเท่านั้น

[20] เงินลงทุนทางอ้อม หมายถึง กรณีธนาคารพาณิชย์ทำอนุพันธ์ทางการเงินด้านตราสารทุนและด้านตราสารหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ซื้อตราสารทุนหรือตราสารหนี้ดังกล่าว หรือมีโอกาสได้รับตราสารทุนหรือตราสารหนี้ดังกล่าวมาในอนาคต

[21] Net common equity tier 1 หมายถึง เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ ที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ ทั้งนี้ สำหรับกรณีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ให้นำมาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนสุทธิของสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้ว (Net total capital) ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

[22] อ้างอิงตัวอย่างการคำนวณตามเอกสารแนบเรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ และเอกสารแนบเรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

บริษัทเนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ บริษัท S.W.I.F.T และบริษัทไทยเรทติ้งแอนอินฟอร์เมชั่น เซอร์วิส เป็นต้น

(3.2) บริษัทที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การชำระหนี้ การบังคับชำระหนี้ หรือการประกันให้สินเชื่อ ที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(3.3) บริษัทที่อยู่ระหว่างการชำระบัญชี

9.3.2 หน่วยลงทุนในกองทุนรวม ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์อาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม ประเภท สัดส่วนและจำนวนของสินทรัพย์ที่กองทุนของหน่วยลงทุนนั้นลงทุนจริง (Look-through) ได้ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องสามารถคำนวณมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ดังกล่าวในแต่ละวันได้

9.3.3 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

9.3.4 ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ สินทรัพย์ประจำอื่นๆ และทรัพย์สินรอการขาย

9.3.5 สินทรัพย์อื่นที่ไม่ได้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงไว้เป็นอย่างอื่น

9.4 น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 250

9.4.1 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น (ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้) โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุน[17] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม[20] มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[21] โดยให้ธนาคารพาณิชย์นำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุนในแต่ละบริษัท (Pro-rata basis)[22] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 250 และ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ หากน้ำหนักความเสี่ยงตามประกาศดังกล่าวข้างต้นต่ำกว่าร้อยละ 250 ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ร้อยละ 250 แทน

9.5 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หารด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือเท่ากับร้อยละ 1176.5

9.5.1 มูลค่าเงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในตราสารหนี้ในส่วนที่ต่ำกว่าความเสียหายขั้นต่ำ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้ซื้อข้อตกลงรับประกันความเสี่ยง เป็นผู้รับผลขาดทุนในส่วนแรก (First loss position) ในกรณีที่ข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิตมีการกำหนดระดับความเสียหายขั้นต่ำ (Materiality threshold) (รายละเอียดตามเอกสารแนบ 7 ข้อ 5.2)

9.5.2 เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

II. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

กรณีธนาคารพาณิชย์จัดชั้นสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลประเภท I.1- I.8 ข้างต้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ยกเว้น**สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ไม่รวมสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนลูกหนี้รายย่อย)** ที่ถูกจัดชั้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ลูกหนี้ด้อยคุณภาพดังกล่าวมี Specific provision เป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น ให้ธนาคารพาณิชย์ใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

1. ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ตามเอกสารแนบ 5 - 7 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

1.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

1.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้นและค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

1.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้นแต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2. ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SA แต่มีหลักประกันประเภท (1) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ (Commercial real estate: CRE) (2) อสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย (Residential real estate: RRE) และ (3) ลูกหนี้การค้าหรือลูกหนี้การเงินของลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ (Receivable)[23] เป็นประกันเต็มจำนวน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

3. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพและเข้าเงื่อนไขน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

3.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

3.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

4. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพและเข้าเงื่อนไขน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

4.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

[23] ให้ธนาคารพาณิชย์อ้างอิงคำจำกัดความและเกณฑ์ปฏิบัติของหลักประกันประเภท CRE RRE และ Receivable ของธนาคารพาณิชย์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

4.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

4.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

เอกสารแนบ 10

การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Simplified Standardised Approach (วิธี SSA)

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่เลือกใช้วิธี SSA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

I. วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SSA

1. สินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณหายอดสุทธิของสินทรัพย์โดยหักยอดสินทรัพย์แต่ละรายการด้วย Specific provision ของสินทรัพย์นั้น แล้วนำยอดสุทธิของสินทรัพย์ไปคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง โดยคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ II

2. รายการนอกงบดุลประเภทอื่นที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณหายอดสุทธิของรายการนอกงบดุล โดยหักรายการนอกงบดุลแต่ละรายการด้วย Specific provision ของรายการนอกงบดุลนั้น แล้วจึงนำยอดสุทธิของรายการนอกงบดุลไปคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามเอกสารแนบ 2 เพื่อคำนวณหามูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิ แล้วนำมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลสุทธิของรายการนอกงบดุลนั้นไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์ในข้อ II เพื่อคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยง

3. รายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

4. ฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น (Unsettled transaction)

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการผิดนัดชำระราคาและการส่งมอบและธุรกรรม Non-delivery versus payment (Non-DvP) สำหรับธนาคารพาณิชย์

ในกรณีที่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA (Credit risk mitigation: CRM) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในข้อ III

ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่เป็นเงินตราต่างประเทศทุกประเภท ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแปลงเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันในวันที่รายงานตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของสถาบันการเงิน

II. การกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินทรัพย์[1]

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดประเภทสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลและใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ได้แก่ 1. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ และ 2. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

1. กรณีสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลที่ไม่ด้อยคุณภาพ จำแนกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1.1 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลาง

1.1.1 ลูกหนี้รัฐบาลไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย (รวมทั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และสถาบันคุ้มครองเงินฝาก) ที่อยู่ในรูปสกุลเงินบาท สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินบาท กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.1.2 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่มีอยู่ในรูปสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

ในกรณียอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลของรัฐบาลในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปที่เป็นสกุลเงินยูโร ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเทียบเคียงแหล่งเงินทุนที่เป็นสกุลเงินยูโรกับสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลสกุลเงินยูโรของรัฐบาลประเทศที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงตาม Local currency rating ที่ต่ำสุดก่อน

1.1.3 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น ๆ สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk

[1] หมายถึง สินทรัพย์และรายการนอกงบดุล

classification ที่รัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก OECD[2] และใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	**0 – 1**	**2**	**3**	**4 - 6**	**7**	**ไม่มีคะแนน Country risk classification**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	0	20	50	100	150	100

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุนตามข้อ 1.1.1 – 1.1.3 ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้ยอดสินทรัพย์หลังหัก Specific provision โดยในกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด ให้ใช้มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์หลังหัก Specific provision และกรณีที่เป็นรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ ให้ใช้มูลค่ารายการนอกงบดุลหลังหัก Specific provision และคูณค่าแปลงสภาพตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับรายการนอกงบดุลนั้น

1.1.4 ลูกหนี้ภาครัฐบาล และธนาคารกลางของไทยและต่างประเทศที่อยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ที่รัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ ได้รับจาก OECD และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.1.3

1.1.5 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) สหภาพยุโรป (European Community) European Financial Stability Facility (EFSF) และ European Stability Mechanism (ESM) กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

1.2 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

1.2.1 ลูกหนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น[3] องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ[4] (Non-central government public sector entities : PSEs) ในประเทศไทย กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของ PSEs ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

[2] คะแนน Country risk classification ของ OECD หมายความว่า คะแนนที่เป็นเอกฉันท์ของ Export credit agencies (ECAs) หลายแห่งที่ร่วมกันประเมินตาม Arrangement on guidelines for officially supported export credits และเปิดเผยทาง Website ของ OECD

[3] หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ได้แก่ (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) เทศบาล (3) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

[4] ตามรายชื่อที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1.1 หรือที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเพิ่มเติมต่อไป

(1) ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงิน

หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่ระบุในข้อ 1.4 โดยจำแนกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

(1.1) ลูกหนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน[4]

(1.2) ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน[4]

ทั้งนี้ ลูกหนี้ PSEs ที่ไม่เป็นสถาบันการเงินที่มีอายุตามสัญญาไม่เกิน 3 เดือน จะไม่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงที่ต่ำลงเหมือนลูกหนี้สถาบันการเงินที่ระบุในข้อ 1.4.3 แต่ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.4.2

(2) ลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเป็นธุรกิจที่จัดตั้งโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด[4] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามที่ระบุในข้อ 1.6

1.2.2 ลูกหนี้ PSEs ในต่างประเทศ

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดประเภท PSEs ตามผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs นั้นตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ PSEs ประเภทนั้น ๆ[5]

1.3 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

1.3.1 ลูกหนี้ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks : MDBs) ดังต่อไปนี้[6] กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

- The World Bank Group comprised of the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), the International Finance Corporation (IFC) and International Development Association (IDA)

---

[5] ผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ อาจกำหนดให้ลูกหนี้ PSEs นั้น เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล หรือลูกหนี้สถาบันการเงิน หรือลูกหนี้ธุรกิจเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้กำกับดูแลของประเทศที่ PSEs ตั้งอยู่ กำหนดให้ลูกหนี้ PSEs เป็นลูกหนี้ PSEs ที่ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้ภาครัฐบาล ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับลูกหนี้ภาครัฐบาลและธนาคารกลาง

[6] ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดรายชื่อลูกหนี้ MDBs ที่จะได้รับน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0 เพิ่มเติมจากรายชื่อตามที่ระบุในข้อ 1.3.1 หาก BCBS มีการกำหนดรายชื่อ MDBs เพิ่มเติม

- The Asian Development Bank (ADB)
- The Africa Development bank (AfDB)
- The European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)
- The Inter-American Development Bank (IADB)
- The European Investment Bank (EIB)
- The European Investment Fund (EIF)
- The Nordic Investment Bank (NIB)
- The Caribbean Development Bank (CDB)
- The Islamic Development Bank (IDB)
- The Council of Europe Development Bank (CEDB)
- The International Finance Facility for Immunization (IFFIm)
- The Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
- Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB)

1.3.2 ลูกหนี้ MDBs นอกเหนือจากที่ระบุในข้อ 1.3.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.4 ลูกหนี้สถาบันการเงิน

1.4.1 ลูกหนี้สถาบันการเงิน หมายความว่า สถาบันการเงินไทยภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทบริหารสินทรัพย์[7] และสถาบันการเงินของต่างประเทศที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแลต่างประเทศ

1.4.2 ลูกหนี้สถาบันการเงินกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตามคะแนน Country risk classification ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศที่สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้ง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

คะแนน Country risk classification ของ OECD	**0 - 1**	**2**	**3**	**4 - 6**	**7**	**ไม่มีคะแนน Country risk classification**
น้ำหนักความเสี่ยง (ร้อยละ)	20	50	100	100	150	100

[7] หมายความว่า บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541

1.4.3 ลูกหนี้สถาบันการเงิน ที่อยู่ในรูปสกุลเงินของประเทศนั้น และมีอายุตามสัญญา (Original maturity) ไม่เกิน 3 เดือน[8] สำหรับยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลในส่วนที่ไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในสกุลเงินนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20 โดยไม่คำนึงถึง Country risk classification ของภาครัฐบาล และธนาคารกลางของประเทศนั้น สำหรับส่วนที่เกินกว่าแหล่งเงินทุน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงโดยพิจารณาจากคะแนน Country risk classification ของภาครัฐบาลและธนาคารกลางของประเทศที่สถาบันการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้งอยู่ และใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามข้อ 1.4.2

ทั้งนี้ ในการเปรียบเทียบยอดสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลกับแหล่งเงินทุน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักการเดียวกันกับในข้อ 1.1

1.5 ลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้บริษัทหลักทรัพย์ เหมือนกับลูกหนี้สถาบันการเงินตามที่กำหนดในข้อ 1.4

1.6 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน

1.6.1 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชน หมายความว่า ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด หรือตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึงลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคล[9]ที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 ทั้งนี้ ไม่รวมถึงลูกหนี้ที่จัดเป็นลูกหนี้ตามข้อ 1.1 – 1.5 และข้อ 1.7 แล้ว

1.6.2 ลูกหนี้ธุรกิจเอกชนกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ 1.1 – 1.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 และมีการกันเงินสำรองไว้แล้ว ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

(2) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

---

[8] หมายรวมถึง เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากในบัญชี Nostro เงินให้กู้ยืมประเภทชำระคืนเมื่อทวงถาม (Call loan) และเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) แต่ไม่นับรวมลูกหนี้ที่มีการ Roll over

[9] กลุ่มบุคคล หมายความว่า การที่บุคคลธรรมดามากกว่า 1 คนกู้ร่วมกัน

(3) หากสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลดังกล่าวมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

นอกจากนี้ ในกรณีที่สินทรัพย์และรายการนอกงบดุลตามข้อ 1.1 – 1.6 ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 หากมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

1.7 ลูกหนี้รายย่อย

1.7.1 ลูกหนี้รายย่อยที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ครบทุกข้อ กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

(1) Orientation criterion เป็นสินเชื่อที่ให้แก่ บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือธุรกิจขนาดเล็ก

ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดเกณฑ์ภายในที่เหมาะสมในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการให้สินเชื่อและการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

(2) Product criterion เป็นการให้สินเชื่อในรูปแบบของวงเงินหมุนเวียน (Revolving credit) หรือวงเงินสินเชื่อ (Line of credit) ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต วงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) สินเชื่อบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ หรือภาระผูกพัน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินลงทุนในตราสารหนี้หรือตราสารทุนของบริษัททั้งที่เป็นบริษัทจดทะเบียน และไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

(3) Granularity criterion มีการกระจายตัวของสินเชื่อในพอร์ตสินเชื่อรายย่อยในระดับที่จะลดความเสี่ยงได้ โดยวงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง[10] ต้องมีไม่เกินร้อยละ 0.2 ของยอดรวมวงเงินทั้งสิ้นของเงินให้สินเชื่อรายย่อยและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เข้าเกณฑ์ทั้งหมด[11] แต่ไม่รวมวงเงินที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ

(4) Low value of individual exposure วงเงินรวมสินเชื่อและการก่อภาระผูกพันที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้เกี่ยวข้องต้องไม่เกิน 50 ล้านบาท

ทั้งนี้ ในการคำนวณวงเงินทั้งสิ้นที่ให้แก่ลูกหนี้รายย่อยแต่ละรายและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับรวมรายการนอกงบดุลที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์ทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้แก่ลูกหนี้รายย่อย โดยใช้มูลค่าก่อนคูณค่าแปลงสภาพ

---

[10] ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอ้างอิงคำนิยามของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถพิสูจน์ได้ว่าใช้ความระมัดระวังด้วยความรอบคอบในการตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่ไม่สามารถทราบได้ จึงทำให้ไม่ได้นับรวมผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมิได้กระทำความผิด

[11] **รวมถึงสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนลูกหนี้รายย่อยด้วย**

สำหรับลูกหนี้รายย่อยประเภทธุรกิจขนาดเล็ก ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับรวมมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ของสัญญาอนุพันธ์นอกตลาดด้วย

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ลูกหนี้รายย่อยรายใดรายหนึ่งมีวงเงินหลายประเภทและเมื่อนับวงเงินรวมของลูกหนี้รายย่อยทุกวงเงินแล้วเกินกว่า 50 ล้านบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงจัดยอดหนี้บัตรเครดิตของลูกหนี้ดังกล่าวไว้ในประเภทลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 ได้ สำหรับยอดหนี้ที่เหลือ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแยกยอดหนี้ตามประเภทของวงเงินและกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไม่สามารถแยกยอดหนี้บัตรเครดิตออกจากยอดหนี้อื่น ๆ ได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100 สำหรับยอดหนี้ทั้งจำนวน

1.7.2 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

1.7.3 ลูกหนี้บุคคลธรรมดาหรือกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้ในธุรกิจ และลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กที่มีคุณสมบัติไม่เข้าเกณฑ์ข้อหนึ่งข้อใดของลูกหนี้รายย่อยตามที่ระบุในข้อ 1.7.1 ให้จัดเป็นลูกหนี้ธุรกิจเอกชนตามข้อ 1.6

1.8 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

1.9 สินทรัพย์อื่น

1.9.1 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

(1) เงินสดที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ

(2) ยอดเหลื่อมบัญชีระหว่างสำนักงานของธนาคารพาณิชย์นั้น

(3) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

(4) สินทรัพย์ที่เกิดจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอนุพันธ์ (Mark-to-market)

(5) รายการสินทรัพย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้หักออกจากเงินกองทุนแล้ว เช่น ค่าความนิยม สินทรัพย์ประเภทเงินได้รอตัดบัญชี เป็นต้น

1.9.2 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 20

(1) รายการเงินสดระหว่างเรียกเก็บซึ่งเป็นรายการย่อยในรายการเงินสดของงบดุล ได้แก่ ตราสารที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามที่อยู่ในระหว่างเรียกเก็บ และตราสารซึ่งจะต้องเรียกเก็บตามระเบียบการหักบัญชีระหว่างธนาคารซึ่งจะเรียกเก็บได้ภายในวันทำการถัดไป เช่น ดราฟต์ และเช็คธนาคารที่ยังไม่ได้นำไปหักบัญชีแต่ได้เครดิตบัญชีให้ลูกค้าแล้ว และเช็ครอส่งคืน

(2) เงินลงทุนในหลักทรัพย์ หรือหน่วยลงทุน รวมทั้งผลตอบแทนค้างรับ เฉพาะจำนวนเงินที่กระทรวงการคลังทำสัญญาให้ความคุ้มครองหรือตกลงเป็นผู้รับความเสี่ยง เช่น กองทุนวายุภักษ์หนึ่ง

1.9.3 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทในกรณีดังต่อไปนี้

(1.1) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน[12] ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(1.2) บริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุน[13] ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1[14] และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2[15]ของบริษัทในข้อ (1.2) มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[16] โดยให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุน (Pro-rata basis)[17] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นในบัญชีเพื่อการ

---

[12] ให้อ้างอิงคำจำกัดความธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนตาม**ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน**

[13] ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้า

[14] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้ และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไปลงทุนเท่านั้น

[15] สำหรับกรณีที่บริษัทประกันภัยหรือบริษัทหลักทรัพย์สามารถออกตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ และธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไปลงทุนเท่านั้น

[16] Net common equity tier 1 หมายถึง เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่ได้หักรายการต่าง ๆ แล้วตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

[17] อ้างอิงตัวอย่างการคำนวณตามเอกสารแนบเรื่อง ตัวอย่างวิธีการหักเงินลงทุนออกจากเงินกองทุน ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ

ธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 100 และสำหรับตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนของบริษัทนั้นในบัญชีเพื่อการธนาคาร ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทของสินทรัพย์ ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

(1.3) บริษัทที่ทำธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

(1.3.1) บริษัทที่ประกอบธุรกิจสนับสนุนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินและระบบสถาบันการเงินโดยรวม เช่น บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ บริษัทเนชั่นแนลไอทีเอ็มเอ็กซ์ บริษัท S.W.I.F.T และบริษัทไทยเรทติ้งแอนอินฟอร์เมชั่น เซอร์วิส เป็นต้น

(1.3.2) บริษัทที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การชำระหนี้ การบังคับชำระหนี้ หรือการประกันให้สินเชื่อ ที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(1.3.3) บริษัทที่อยู่ระหว่างการชำระบัญชี

(2) หน่วยลงทุนในกองทุนรวม ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอาจกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงตาม ประเภท สัดส่วนและจำนวนของสินทรัพย์ที่กองทุนของหน่วยลงทุนนั้นลงทุนจริง (Look-through) ได้ โดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องสามารถคำนวณมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ดังกล่าวในแต่ละวันได้

(3) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(4) ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ สินทรัพย์ประจำอื่น ๆ และทรัพย์สินรอการขาย

(5) สินทรัพย์อื่นที่ไม่ได้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงไว้เป็นอย่างอื่น

1.9.4 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 250

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ทำธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของแต่ละบริษัทนั้น (ยกเว้นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน Full consolidation ที่ต้องจัดทำงบการเงินรวมของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และบริษัทที่ทำ

ธุรกิจสนับสนุนระบบสถาบันการเงิน หรือที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้) โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุน[15]ในตราสารทุนและใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับร้อยละ 10 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของสุทธิ (Net common equity tier 1)[16] โดยให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำผลรวมของเงินลงทุนดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ Net common equity tier 1 ไปคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงตามสัดส่วนของประเภทเงินลงทุนในแต่ละบริษัท (Pro-rata basis)[17] โดยในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการธนาคารนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 250 และ ในส่วนที่เป็นเงินลงทุนในบัญชีเพื่อการค้านั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน
ทั้งนี้ หากน้ำหนักความเสี่ยงตามประกาศดังกล่าวข้างต้นต่ำกว่าร้อยละ 250 ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ร้อยละ 250 แทน

1.9.5 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หารด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือเท่ากับร้อยละ 1176.5

(1) เงินลงทุนในตราสารทุนรวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจทางการเงินและธุรกิจสนับสนุน ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

2. กรณีลูกหนี้ด้อยคุณภาพ

กรณีธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดชั้นสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลประเภท 1.1 – 1.8 ข้างต้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150 ยกเว้น**สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ไม่รวมสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงเหมือนลูกหนี้รายย่อย)** ที่ถูกจัดชั้นเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

อย่างไรก็ตาม กรณีที่ลูกหนี้ด้อยคุณภาพดังกล่าวมี Specific provision เป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ลดลงได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

2.1 ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตในหัวข้อ III ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.1.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.1.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.1.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.1.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.2 ลูกหนี้ด้อยคุณภาพในส่วนที่ไม่มีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามประเภทที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามหลักเกณฑ์เรื่องการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA แต่มีหลักประกันประเภท (1) อสังหาริมทรัพย์เพื่อการพาณิชย์ (Commercial real estate: CRE) (2) อสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย (Residential real estate: RRE) และ (3) ลูกหนี้การค้าหรือลูกหนี้การเงินของลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย (Receivable)[18] เป็นประกันเต็มจำนวน กำหนดน้ำหนักความเสี่ยง ดังนี้

2.2.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 150

2.2.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 15 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.2.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น และค้างชำระไม่เกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.2.4 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น แต่ค้างชำระเกิน 1 ปี กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

[18] ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอ้างอิงคำจำกัดความและเกณฑ์ปฏิบัติของหลักประกันประเภท CRE RRE และ Receivable ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

2.3 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพและเข้าเงื่อนไขน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 35 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงดังนี้

2.3.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.3.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

2.4 สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวเนื่องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่เป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพและเข้าเงื่อนไขน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75 กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงดังนี้

2.4.1 กรณีมี Specific provision ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 100

2.4.2 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 20 ขึ้นไป แต่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 75

2.4.3 กรณีมี Specific provision ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ของยอดหนี้คงค้างทั้งสิ้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 50

III. การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับวิธี SSA (Credit risk mitigation: CRM)

1. เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

1.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านกฎหมาย

1.1.1 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีเอกสารหรือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตซึ่งมีผลผูกพันกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมายโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น

1.1.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีกระบวนการและระบบในการพิจารณาถึงเงื่อนไขด้านกฎหมาย การติดตามทบทวนว่าเอกสารหรือสัญญาดังกล่าวยังมีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

1.2 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีกระบวนการในการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ เช่น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงที่เกิดจากการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิต เป็นต้น

ทั้งนี้ หากธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยไม่มีการควบคุมความเสี่ยงอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นจากการนำวิธีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตมาใช้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณากำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติม หรือดำเนินมาตรการต่าง ๆ ตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ

1.3 ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในเรื่องการปรับลดความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์

1.4 น้ำหนักความเสี่ยงหลังปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องไม่สูงกว่าน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ก่อนปรับลดความเสี่ยง

2. ประเภทของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

การปรับลดความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SSA มี 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral) และ 2) การค้ำประกัน (Guarantee)

2.1 หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral)

2.1.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการนำหลักประกันทางการเงินมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำนอกเหนือจากเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตตามข้อ III. 1 ดังนี้

(1) ลูกหนี้ต้องนำหลักประกันทางการเงินมาวางเป็นประกันอย่างน้อยตลอดอายุของภาระหนี้ และต้องมีการประเมินราคายุติธรรมของหลักประกันทางการเงินอย่างน้อยทุก 6 เดือน

(2) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีวิธีในการประเมินและตรวจสอบว่าหลักประกันต้องไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (Positive correlation) กับลูกหนี้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น ไม่นับหลักทรัพย์ที่ออกโดยลูกหนี้เองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้มาเป็นหลักประกัน เพราะถือว่าไม่สามารถป้องกันความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องกำหนดกระบวนการและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการขายหลักประกันทางการเงินเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีสิทธิตามกฎหมายที่จะสามารถขายหลักประกันได้ทันที

(4) กรณีที่ฝากหลักประกันไว้ที่ผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักทรัพย์ (Custodian) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมั่นใจว่าผู้ดูแลและเก็บรักษาหลักประกันมีกระบวนการที่รัดกุมในการแยกหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันของบุคคลอื่นที่ฝากไว้ออกจากสินทรัพย์ของตนเอง

(5) ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับธุรกรรมที่มีหลักประกันทั้งสองขา เช่น ธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน/ซื้อโดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และธุรกรรมยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (Repo-style transaction) เช่นเดียวกันกับการวางหลักประกันสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์นอกตลาดและการให้กู้ยืมอื่น ๆ[19]

(6) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือนายหน้า (Agent) ในการทำธุรกรรม Repo-style transaction ให้กับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและมีบุคคลอื่นเป็นคู่สัญญา โดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย เป็นผู้ค้ำประกันว่าบุคคลอื่นที่เป็นคู่สัญญากับลูกค้าจะไม่ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะมีความเสี่ยงเสมือนธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นคู่สัญญากับลูกค้าเอง ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมดังกล่าวด้วย

2.1.2 ประเภทของหลักประกันทางการเงิน (Eligible financial collateral)

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักประกันทางการเงินซึ่งมีคุณสมบัติเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และสามารถหามูลค่าหรือราคาตลาดเพื่อนำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ดังต่อไปนี้

(1) เงินสด เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ บัตรเงินฝาก (Certificates of deposit) หรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้[20] รวมทั้ง เงินสดที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยได้รับเป็นประกันจาก Credit linked notes First to default CLN และ Proportionate CLN ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยออกเพื่อโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ในบัญชีเพื่อการธนาคาร

---

[19] ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ทำ (1) ธุรกรรม Repo กับคู่สัญญา ก. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยกู้ยืมเงินจากคู่สัญญา ก. โดยให้ตราสาร a เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรม Reverse-Repo กับคู่สัญญา ข. กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้กู้ยืมเงินแก่คู่สัญญา ข. โดยได้รับตราสาร b เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่กรณีที่ตราสาร a ที่นำไปวางเป็นประกันมีมูลค่ามากกว่าเงินสดที่ได้รับจากคู่สัญญา ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร a ด้วย ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่การให้กู้ยืมเงินเหมือนสินเชื่อปกติ โดยมีหลักประกันเป็นตราสาร b ซึ่งอาจมีการเสื่อมของมูลค่าตราสาร b ได้

- ธุรกรรมอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ธุรกรรม Securities borrowing and lending (SBL) ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยทำ (1) ธุรกรรมยืมตราสาร A จากคู่สัญญา ค. โดยให้ตราสาร B เป็นหลักประกัน และ (2) ธุรกรรมให้ยืมตราสาร C แก่คู่สัญญา ง. โดยได้รับตราสาร D เป็นหลักประกัน ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจะต้องดำรงเงินกองทุนสำหรับทั้งสองธุรกรรม โดยสำหรับธุรกรรม (1) นั้น ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักประกัน B ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำไปใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมตราสาร A ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร A ส่วนธุรกรรม (2) ความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยอยู่ที่คู่สัญญาไม่สามารถส่งคืนหลักทรัพย์ C ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้ยืมไป ซึ่งอาจมีมูลค่ามากกว่าตราสาร D ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยรับเป็นประกัน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยยังคงต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ออกตราสาร B และ C ด้วย

[20] สำหรับกรณีที่เงินฝาก บัตรเงินฝากหรือตั๋วเงินเพื่อกู้ยืมจากประชาชนที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ ได้ฝากไว้กับสถาบันการเงินอื่น ในลักษณะที่เป็น Non-custodial arrangement และได้จำนำหรือโอนสิทธิเงินฝากดังกล่าวให้แก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยผู้ให้กู้ ซึ่งการจำนำหรือโอนสิทธิดังกล่าวไม่มีเงื่อนไขและไม่สามารถยกเลิกได้ ให้กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับยอดธุรกรรมส่วนที่มีหลักประกัน ตามน้ำหนักความเสี่ยงของสถาบันการเงินอื่นซึ่งเป็นผู้ดูแลรักษาเงินฝาก

(2) ทองคำ

(3) ตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลและธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ (Non-central government public sector entities: PSEs) ที่ผู้กำกับดูแลกำหนดให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงเหมือนกับลูกหนี้รัฐบาล และธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Multilateral development banks: MDBs) ที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 โดยตราสารหนี้ที่จะนำมาเป็นหลักประกันทางการเงินต้องได้รับคะแนน Country risk classification ของ OECD ดีกว่าหรือเทียบเท่าคะแนนระดับ 4 ขึ้นไป

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหากยอดธุรกรรมและหลักประกันมีความแตกต่างด้านอายุสัญญา และความแตกต่างด้านสกุลเงิน

2.1.3 วิธีคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงิน

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้หลักการคำนวณตามวิธี Simple โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันแทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้สำหรับยอดธุรกรรมในส่วนที่มีหลักประกัน และให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้เองสำหรับยอดธุรกรรมในส่วนที่เหลือที่ไม่มีหลักประกัน ดังนี้

(1) กรณีสินทรัพย์ในงบดุล

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมซึ่งหมายถึง ยอดสินทรัพย์หักด้วยเงินสำรองที่กันไว้แล้ว (Specific provision) ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงดังนี้

(1.1) <u>ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน</u> ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงินโดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(1.2) <u>ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน</u> ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์แบ่งยอดสุทธิของธุรกรรม ซึ่งหมายถึง จำนวนเงินตามสัญญา หัก Specific provision แล้วคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (Credit conversion factor: CCF) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(2.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน คูณด้วยค่าแปลงสภาพของรายการนอกงบดุลที่จะปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์คูณยอดสุทธิดังกล่าว ด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์นำไปคูณกับน้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(3) กรณีรายการนอกงบดุลประเภทสัญญาอนุพันธ์

ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรม ซึ่งหมายถึง มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบดุลหักด้วย Specific provision ออกเป็น 2 ส่วน และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ดังนี้

(3.1) ยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของหลักประกันทางการเงิน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของหลักประกันทางการเงิน โดยอ้างอิงน้ำหนักความเสี่ยงในข้อ II แทนน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

(3.2) ยอดสุทธิส่วนที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีค่าเท่ากับส่วนต่างระหว่างยอดสุทธิของธุรกรรม และยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยคูณด้วยน้ำหนักความเสี่ยงของคู่สัญญา

2.1.4 น้ำหนักความเสี่ยงขั้นต่ำสำหรับยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกัน

น้ำหนักความเสี่ยงของยอดสุทธิส่วนที่มีหลักประกันต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ยกเว้นกรณีต่อไปนี้ ที่อนุญาตให้น้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0

(1) หลักประกันที่เป็นเงินสดหรือหลักประกันคล้ายเงินสดตามข้อ 2.1.2 (1)

(2) หลักประกันที่เป็นหลักทรัพย์ของภาครัฐบาล ธนาคารกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0 โดยมูลค่าของหลักประกันได้ถูกคิดลดด้วยอัตราร้อยละ 20 แล้ว

2.2 การค้ำประกัน[21] (Guarantee)

2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านปฏิบัติการสำหรับการค้ำประกัน

การค้ำประกันที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนำมาใช้ในการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) การค้ำประกันนั้นต้องสามารถเรียกร้องจากผู้ค้ำประกันได้โดยตรง และต้องมีการระบุถึงสินทรัพย์หรือกลุ่มของสินทรัพย์ที่ได้รับการค้ำประกันไว้อย่างชัดเจน เพื่อแสดงถึงขอบเขตของการค้ำประกันซึ่งไม่สามารถโต้แย้งได้

(2) สัญญาค้ำประกันต้องไม่มีเงื่อนไขยินยอมให้ผู้ค้ำประกันสามารถยกเลิกสัญญาหรือขอเพิ่มค่าค้ำประกัน อันเนื่องจากคุณภาพของสินทรัพย์ที่ต้องการป้องกันความเสี่ยงนั้นเสื่อมลงเพียงฝ่ายเดียวได้[22] ยกเว้น กรณีที่ผู้ได้รับการค้ำประกันไม่จ่ายชำระเงินตามข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว

(3) สัญญาค้ำประกันต้องไม่มีเงื่อนไขในสัญญาที่อยู่นอกเหนือการควบคุมโดยตรงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ซึ่งปกป้องผู้ค้ำประกันจากภาระผูกพันที่ต้องจ่ายชดเชยความเสียหายภายในเวลาอันสมควรเมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ หรือมีเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ (Credit event)

(4) เมื่อเกิดการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยต้องมีสิทธิไล่เบี้ยกับผู้ค้ำประกันตามสัญญาและมีสิทธิได้รับการชดเชยจากผู้ค้ำประกันโดยยังไม่จำเป็นต้องใช้วิธีทางศาลเพื่อให้ได้รับการชดเชยนั้น[23] ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันอาจจ่ายชดเชยแก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นเงินก้อนทั้งจำนวน หรือมีภาระที่ต้องจ่ายชดเชยให้แก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยในอนาคตตามสัญญาค้ำประกันนั้น

(5) การค้ำประกันต้องมีเอกสารที่อ้างสิทธิได้จริงตามกฎหมายจากผู้ค้ำประกัน

(6) การค้ำประกันควรครอบคลุมการชำระเงินทุกประเภทของลูกหนี้ที่ระบุอยู่ในสัญญา

---

[21] ทั้งนี้ รวมถึง (1) กรณีธุรกรรมการประกันการส่งออก (Export Credit Insurance) เฉพาะในส่วนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ หรือในส่วนที่ลูกหนี้หรือธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยที่ให้บริการประกันการส่งออก (Insurer) หรือบริษัทประกันภัยต่อ (Reinsurer) ได้มีการโอนสิทธิเรียกร้องตามกรมธรรม์ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแล้ว และ (2) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้สินเชื่อโดยได้รับหนังสือรับรองสิทธิในบำเหน็จตกทอดที่ออกโดยกรมบัญชีกลางมาเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงินนั้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถเทียบเคียงได้กับการให้สินเชื่อที่มีการค้ำประกันโดยกรมบัญชีกลาง

[22] เงื่อนไขการเรียกร้องได้ตามสิทธิ์ ไม่ได้กำหนดว่ายอดสุทธิธุรกรรม และการค้ำประกันจะต้องมีอายุสัญญาเท่ากัน ซึ่งโดยทั่วไปอายุสัญญาที่ได้มีการตกลงก่อนแล้ว ไม่ควรมีอายุสัญญาที่น้อยลงตามการค้ำประกันที่ทำสัญญาในภายหลัง

[23] ในกรณีที่ผู้ค้ำประกันเป็นบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้การค้ำประกันดังกล่าวมีผลในการปรับลดความเสี่ยง แม้ว่าหลักเกณฑ์ของบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมกำหนดให้ต้องดำเนินคดีกับลูกหนี้ก่อน

(7) กรณีที่มีการค้ำประกันเพียงบางส่วน เช่น การค้ำประกันเฉพาะส่วนเงินต้น ไม่ค้ำประกันดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายอื่น เป็นต้น ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยจัดยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันนี้เป็นยอดธุรกรรมส่วนที่ไม่มีหลักประกันตามวิธีการสำหรับข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover) ตามข้อ 5

2.2.2 ประเภทของผู้ค้ำประกัน

ผู้ค้ำประกันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้นำมาปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ รัฐบาลและธนาคารกลาง[24] องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรอื่นที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงไม่เกินร้อยละ 20 ทั้งนี้ ผู้ค้ำประกันต้องมีน้ำหนักความเสี่ยงต่ำกว่าลูกหนี้

2.2.3 วิธีการคำนวณการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกัน

(1) ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสุทธิของธุรกรรมออกเป็น 2 ส่วนโดยส่วนที่ได้รับการค้ำประกันให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกัน และส่วนที่เหลือให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการค้ำประกันและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

(2) เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 สำหรับเงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาลหรือธนาคารกลางของประเทศใด ๆ (ทุกประเทศ) ที่เป็นสกุลเงินของประเทศนั้นและไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในเงินสกุลนั้น ดังนั้น เงินให้สินเชื่อหรือเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่รัฐบาลหรือธนาคารกลางดังกล่าวค้ำประกัน ที่เป็นสกุลเงินของประเทศนั้น และไม่เกินกว่าแหล่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีอยู่ในเงินสกุลนั้น กำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 เช่นเดียวกัน

3. กรณีมีการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตหลายประเภท

3.1 กรณีธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีการปรับลดความเสี่ยงหลายประเภทเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากลูกหนี้รายเดียวกัน เช่น ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยมีทั้งหลักประกันทางการเงิน และการค้ำประกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ ตามประเภทของการปรับลดความเสี่ยง และคำนวณหาสินทรัพย์เสี่ยงแยกสำหรับแต่ละส่วน

3.2 กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยใช้การปรับลดความเสี่ยงจากผู้ขายรายเดียวกัน แต่การปรับลดความเสี่ยงมีอายุต่างกัน ให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแบ่งยอดสินทรัพย์ออกเป็นส่วน ๆ และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงแยกตามอายุของการปรับลดความเสี่ยง

[24] รวมถึงธนาคารเพื่อการชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank) สหภาพยุโรป (European Community) **European Financial Stability Facility (EFSF) และ European Stability Mechanism (ESM)**

4. การนับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยนับซ้ำผลของการปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนั้น สินทรัพย์ที่ใช้ Issue-specific rating ที่ได้มีการสะท้อนการปรับลดความเสี่ยงเข้าไปใน Rating เพื่อกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงสำหรับลูกหนี้แล้ว จะไม่สามารถนำมาปรับลดความเสี่ยงได้อีก

5. การปรับลดความเสี่ยงแบบเป็นสัดส่วน (Proportional cover)

ในกรณีมูลค่าตามข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงน้อยกว่ามูลค่ายอดธุรกรรมและส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงและส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงนั้นมีลำดับการได้รับชำระหนี้เท่ากัน (Same seniority) กล่าวคือ ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและผู้ค้ำประกันมีการแบ่งการรับความเสียหายตามสัดส่วน (Pro-rata basis) มูลค่าข้อตกลงรับประกันความเสี่ยงที่นำมาใช้ปรับลดความเสี่ยงได้ก็จะลดลงแบบเป็นสัดส่วนด้วย กล่าวคือ ส่วนที่ได้รับการประกันความเสี่ยงจะใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ค้ำประกันนั้น ส่วนที่เหลือให้ถือว่าเป็นส่วนที่ไม่ได้รับการประกันความเสี่ยงและให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ตามเดิม